

[Početna Stranica](#) > ... > [Sudski Postupci](#) > [Građanski Predmeti](#) > [Priznavanje I Izvršenje Sudskih Odluka](#) > [Kako Se Može Izvršiti Sudska Odluka?](#) > Portugal

Kako se može izvršiti sudska odluka?

 Portugal

Sadržaj omogućio

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Što znači „ovrha” u građanskim i trgovačkim stvarima?

Izvršenje u građanskim i trgovačkim stvarima uključuje pravnu radnju koju poduzima vjerovnik ili stranka koja traži izvršenje protiv dužnika ili osobe protiv koje se traži izvršenje, a kojom vjerovnik traži od suda da izvrši ispunjenje dospjele obveze prema njemu.

Izvršenje može imati tri cilja: plaćanje novčanog iznosa predaju određenog predmeta obavljanje ili suzdržavanje od obavljanja neke radnje.

Izvršenje se može provesti putem uobičajenog sudskog postupka (koji može biti redovan, skraćeni ili pojedinačan) ili posebnog postupka.

Svi postupci izvršenja za plaćanje novčanog iznosa provode se u obliku redovnog uobičajenog sudskog postupka, osim postupaka koji su navedeni u nastavku i koji se provode u obliku skraćenog postupka te postupaka izvršenja koji se odnose na uzdržavanje i provode se u obliku posebnog postupka.

Skraćeni postupak provodi se u postupku izvršenja za plaćanje novčanog iznosa na temelju sljedećeg:

- arbitražne odluke ili sudske presude u slučajevima kad se ona ne može izvršiti u samoj pravnoj radnji
- zahtjeva za izdavanje platnog naloga kojem je priložen nalog za izvršenje
- izvansudskog naloga za izvršenje koji se odnosi na dospjelu novčanu obvezu za koju postoji jamstvo hipoteke ili zaloga
- izvansudskog naloga za izvršenje koji se odnosi na dospjelu novčanu obvezu čija vrijednost nije dvostruko viša od vrijednosti za koju je nadležan prvostupanjski sud.

Čak i ako je riječ o jednom od prethodno navedenih naloga za izvršenje, u sljedećim se slučajevima primjenjuje redovni postupak umjesto skraćenog:

- izvršenje izborne obveze koja ovisi o izboru ili uvjetu
- ako je za izvršenje obveze potrebna nagodba u fazi izvršenja, a nagodba ne ovisi o jednostavnome matematičkom izračunu
- ako postoji neki drugi izvršni akt osim presude protiv samo jednog bračnog druga, a stranka koja traži izvršenje tvrdi u zahtjevu za izvršenje da je dug zajednički
- u postupku izvršenja pokrenutom samo protiv jamca koji se nije odrekao povlastice prethodne rasprave (*benefício da excussão prévia*).

Postupci izvršenja koji se odnose na predaju određenog predmeta i na obavljanje određene radnje provode se u obliku jedinstvenog uobičajenog postupka.

Izvršenje za predaju određenog predmeta može se pretvoriti u izvršenje za plaćanje novčanog iznosa ako se ne može pronaći predmet koji stranka koja traži izvršenje treba dobiti. U tom slučaju stranka koja traži izvršenje može u istom postupku tražiti plaćanje vrijednosti predmeta koji je trebao biti predan i gubitka koji je nastao

zbog neisporuke.

Izvršenje za obavljanje radnje može se pretvoriti u izvršenje za plaćanje novčanog iznosa ako stranka koja traži izvršenje zahtijeva naknadu za pretrpljenu štetu i plaćanje predmetnog iznosa.

Izvršenje u vezi s uzdržavanjem provodi se kao poseban postupak, pri čemu vrijede pravila navedena u nastavku.

- Stranka koja traži izvršenje može podnijeti zahtjev da joj se dodijeli dio iznosa, plaće ili mirovine koju prima osoba protiv koje se traži izvršenje ili da joj se ustupe prihodi od najma koji pripadaju dužniku za plaćanje obroka koji su dospjeli ili dospijevaju te ta dodjela ili to ustupanje ne ovise o oduzimanju imovine.
- Ako stranka koja traži izvršenje podnese zahtjev za dodjelu prethodno navedenih iznosa, plaće ili mirovine, subjekt odgovoran za provedbu plaćanja ili obradu odgovarajućih obračuna plaća dobiva obavijest da dodijeljeni dio isplaćuje izravno stranci koja traži izvršenje.
- Kad stranka koja traži izvršenje podnosi zahtjev za ustupanje prihoda od najma, mora naznačiti imovinu na koju se to odnosi, a izvršitelj je izvršava u odnosu na imovinu za koju smatra da je dostatna za namirenje plaćanja koja su dospjela i koja dospijevaju. Osoba protiv koje se traži izvršenje može u tu svrhu biti saslušana.
- Stranci protiv koje se traži izvršenje uvijek se dostavlja sudski poziv nakon provedenog oduzimanja imovine, a njezin prigovor na izvršenje ili oduzimanje imovine ne obustavlja izvršenje.

Postupak izvršenja utvrđen je u člancima 550. i 551. (vrste postupaka – postupak izvršenja), člancima od 703. do 877. (postupak izvršenja) i člancima od 933. do 937. (posebno izvršenje u vezi s uzdržavanjem) Zakona o parničnom postupku (*Código de Processo Civil*), koji je dostupan na ovoj [poveznici](#).

2 Koja su tijela nadležna za ovrhu?

Tijela nadležna za izvršenje jesu sudovi i izvršitelji.

Izvršenje se provodi putem sudskog postupka izvršenja u kojemu su sudovi nadležna tijela, a pomažu im izvršitelji. Osim sudskog postupka, zakonom je predviđen i „izvansudski postupak predizvršenja“ (*procedimento extrajudicial pré-executivo*), koji je neobvezatan i vjerovnik ga može upotrijebiti ako su ispunjeni određeni uvjeti. Izvršitelji su nadležna tijela za izvansudski postupak predizvršenja.

Sudski postupak izvršenja

Izvršenje počinje podnošenjem zahtjeva za izvršenje sudu. Predložak zahtjeva za izvršenje i uvjeti njegova podnošenja utvrđeni su provedbenom uredbom ministarstva (*Portaria*), tj. Provedbenom uredbom Ministarstva br. 282/2013 od 29. kolovoza 2013. kojom se uređuju različiti aspekti mjera izvršenja u okviru građanskog prava (kako je izmijenjena, od datuma revizije ovog informativnog članka, Uredbom br. 239/2020 od 12. listopada 2020.), koja je dostupna na ovoj [poveznici](#).

Obrasci namijenjeni stranci koja traži izvršenje za postupak izvršenja koji ne zahtijeva pravno zastupanje odvjetnika, odvjetničkog vježbenika ili pravnog zastupnika dostupni su na [portalu CITIUS](#).

- [Zahtjev za izvršenje](#)
- [Zahtjev za izvršenje presude](#)

Izvršitelja imenuje stranka koja traži izvršenje. Ako stranka to ne učini, izvršitelja automatski i nasumično imenuje tajnik suda. U iznimnim slučajevima koji su utvrđeni zakonom dužnosti izvršitelja može obavljati sudski službenik.

U načelu, nadležnosti su podijeljene između suda i izvršitelja kako je navedeno u nastavku.

- Izvršitelj je odgovoran poduzeti sve formalnosti za izvršenje koje nisu dodijeljene tajniku niti su u nadležnosti suca, uključujući sudske pozive, obavijesti, objave, uvid u bazu podataka, oduzimanje imovine i zapise o oduzimanju imovine, nagodbe i plaćanja.
- Čak i u slučaju obustave postupka, izvršitelj mora osigurati da radnje koje proizlaze iz postupka i zahtijevaju njegovu intervenciju budu provedene.
- Uz nadležnosti koje su mu izričito dodijeljene zakonom tajnik suda odgovoran je i osigurati neometano

obavljanje administrativnih radnji i provedbu postupka te izvršavanje sudskih naloga u preliminarnoj fazi i u slučaju deklaratornih postupaka, osim za korake koji se odnose na sudske pozive, za koje je odgovoran izvršitelj.

- Tajnik suda odgovoran je i da po službenoj dužnosti obavijesti izvršitelja o tekućim deklaratornim postupcima ili koracima i predmetnim obavljenim radnjama koje mogu utjecati na postupak.

Konkretno,

sudac je odgovoran za sljedeće:

- donošenje privremene mjere, prema potrebi
- odlučivanje o prigovoru na izvršenje i oduzimanje imovine te provjeru i utvrđivanje isplasnog reda tražbina u roku od najviše tri mjeseca od dana podnošenja prigovora ili zahtjeva
- odlučivanje, bez mogućnosti žalbe, o prigovorima na mjere i odluke izvršitelja
- odlučivanje o ostalim pitanjima koja iznesu izvršitelj, stranke ili treće strane koje interveniraju.

Izvršitelj je odgovoran za sljedeće:

- poduzimanje potrebnih mjera za provjeru zakonitosti izvršnog akta i uvid u računalnu evidenciju izvršenja te mrežne baze podataka u kojima može izravno utvrditi imovinu koja se može oduzeti
- dostavu sudskog poziva osobi protiv koje se traži izvršenje, uključujući slučajeve u kojima se predmetnoj osobi dostavlja poziv da navede imovinu za oduzimanje ako nije utvrđena nikakva imovina koja se može oduzeti
- provedbu oduzimanja imovine i pozive nakon oduzimanja
- provedbu prodaje, nagodbe i plaćanja.

Za postupke izvršenja pokrenute u Portugalu stvarna je nadležnost sudova sljedeća:

(članci od 111. do 131. Zakona br. 62/2013 od 26. kolovoza 2013., koji je dostupan na ovoj [poveznici](#)).

- izvršna vijeća središnjeg okružnog suda (*Instância Central do Tribunal de Comarca*) nadležna su za građanske postupke izvršenja, uz izuzetak: nadležnosti dodijeljenih sudu za intelektualno vlasništvo, sudu za tržišno natjecanje, regulaciju i nadzor, pomorskom sudu, obiteljskim vijećima i vijećima za maloljetnike, vijećima za radne sporove i trgovačkim vijećima te postupaka izvršenja presuda kaznenih vijeća koji se, u skladu s kaznenim postupkom, ne mogu pokrenuti na građanskom sudu
- ako nema izvršnog vijeća ili drugog vijeća ili posebnog suda koji je nadležan, nadležna su redovna vijeća (ili, ako postoji, odgovarajuće građansko vijeće) lokalnog okružnog suda (*Instância Local do Tribunal de Comarca*).

Mjesna nadležnost portugalskih sudova za pokretanje postupka izvršenja navedena je u nastavku (članci od 85. do 90. Zakona o parničnom postupku, koji je dostupan na ovoj [poveznici](#)).

- Kao opće pravilo za izvršenje je nadležan sud u dužnikovu mjestu prebivališta, osim ako je drukčije predviđeno posebnom zakonskom odredbom ili pravilima navedenima u nastavku.
- Vjerovnik može izabrati sud u mjestu gdje obveza treba biti ispunjena ako je dužnik pravna osoba ili ako vjerovnik ima prebivalište u širem gradskom području Lisabona ili Porta, a dužnik ima prebivalište u istom području.
- Ako se postupak izvršenja odnosi na predavanje određenog predmeta ili naplatu duga sa stvarnim jamstvom, nadležan je sud u mjestu u kojem se nalazi taj predmet odnosno sud u mjestu u kojem se nalazi opterećena imovina.
- Ako postupak izvršenja treba pokrenuti na sudu u dužnikovu mjestu boravišta, a njegovo boravište nije u Portugalu, ali ondje ima imovinu, nadležan je sud u mjestu u kojem se nalazi ta imovina.
- Sud u mjestu u kojem se nalazi imovina nadležan je i kad se postupak izvršenja mora pokrenuti na portugalskom sudu jer se odnosi na valjanost osnivanja / prestanka poslovanja poduzeća ili drugih pravnih osoba kojima je sjedište u Portugalu ili valjanost odluka koje su donijela njihova korporativna tijela te nije nastupila nijedna od situacija predviđenih u navedenim pravilima koja se primjenjuju na izvršenje.
- U predmetima koji uključuju nekoliko postupaka izvršenja, a čija je ocjena u nadležnosti različitih sudova, nadležan je sud u dužnikovu mjestu prebivališta.
- Pri izvršenju presude koju su donijeli portugalski sudovi zahtjev za izvršenje podnosi se u postupku u kojem je ta presuda donesena te se izvršenje unosi u spis predmeta. Ako je u predmetu naknadno

podnesena žalba, prenosi se preslika spisa. Ako je za izvršenje nadležan specijalizirani odjel, tom je odjelu potrebno što prije poslati presliku presude, tužbe koja je dovela do izvršenja i popratnih dokumenata.

- Ako su odluku donijeli arbitri u arbitražnom postupku koji je proveden u Portugalu, za izvršenje je nadležan okružni sud u mjestu u kojem se vodila arbitraža.
- Ako je predmet pokrenut pred žalbenim sudom ili Vrhovnim sudom, nadležan je sud u dužnikovu mjestu prebivališta.
- Za izvršenja koja se odnose na troškove, novčane kazne ili naknade koje se plaćaju uslijed zlorabe sudskih postupaka nadležan je sud pred kojim je vođen postupak na temelju kojeg je izdana obavijest o predmetnom računu ili nagodbi. Izvršenje koje se odnosi na troškove, novčane kazne ili naknade provodi se spajanjem s odgovarajućim predmetom.
- Ako je nalog za plaćanje troškova, novčanih kazni ili naknada izdao žalbeni sud ili Vrhovni sud, izvršenje se provodi pred prvostupanjskim sudom koji je nadležan na području u kojem se o predmetu odlučivalo.
- Za izvršenje na temelju strane presude, uključujući europski nalog za izvršenje, nadležan je sud prema mjestu prebivališta tuženika.

Izvensudski postupak predizvršenja

Umjesto sudskog postupka vjerovnici mogu odlučiti upotrijebiti prethodni upravni postupak poznat kao PEPEX (*procedimento extrajudicial pré-executivo* (izvensudski postupak predizvršenja)).

Izvršitelji su nadležno tijelo za provedbu mjera u okviru tog postupka.

PEPEX se može upotrijebiti u sljedećim slučajevima: nacionalne presude o izvršenju ostali nacionalni nalozi za izvršenje strane presude proglašene izvršivima presude čija izvršivost proizlazi iz zakonodavstva EU-a, ugovora ili konvencija obvezujućih za Portugal europski nalozi za izvršenje. U svakom od tih slučajeva moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:

- vjerovnik mora imati nalog za izvršenje koji ispunjuje uvjete za primjenu skraćenog oblika uobičajenog postupka za izvršenje plaćanja novčanog iznosa te
- podnositelj zahtjeva i tuženik moraju imati porezni identifikacijski broj u Portugalu, bez obzira na njihovo državljanstvo ili prebivalište.

Izvršitelj pretražuje imovinu i dohodak s pomoću poreznog broja tuženika i to može činiti isključivo u portugalskim bazama podataka (ne smije pregledavati baze podataka ostalih država članica). Portugalsko zakonodavstvo omogućava stranim pravnim i fizičkim osobama da zatraže porezni broj čak i ako ne obavljaju djelatnost u Portugalu ili ondje nemaju prebivalište.

PEPEX je elektronički postupak bez papira te je brz i jeftiniji od sudskih postupaka. Vjerovnik izravno podnosi [prvotni zahtjev](#) pristupom sljedećoj IT platformi:

Pristup portalu porezne i carinske uprave ostvaruje se putem pristupnih vjerodajnica ili putem digitalnog certifikata „kartice građana” (*cartão de cidadão*).

Nakon što vjerovnik imenuje ovlaštenog zastupnika, odvjetnici (*Advogados*) i pravni zastupnici (*Solicitadores*) mogu pristupiti platformi putem digitalnog certifikata koji je u tu svrhu izdala njihova odgovarajuća strukovna organizacija.

Nakon podnošenja zahtjeva postupak se automatski dodjeljuje izvršitelju te vjerovnici brzo (obično u roku od pet dana nakon podnošenja zahtjeva) dobivaju informacije o stvarnoj mogućnosti naplate dugovanja ili potvrdu da je dugovanje nenaplativo u porezne svrhe, bez potrebe pokretanja sudskog postupka.

Glavni je cilj tog postupka ishoditi dobrovoljno plaćanje. U okviru postupka PEPEX ne smiju se provoditi mjere oduzimanja/zapljene. Da bi se to dogodilo, postupak PEPEX potrebno je pretvoriti u postupak izvršenja.

Tijekom postupka PEPEX primatelj zahtjeva može izvršiti dobrovoljno plaćanje ili s podnositeljem zahtjeva postići dogovor o plaćanju.

Kad god podnositelj zahtjeva odluči obavijestiti drugu stranku, to osobno obavlja izvršitelj.

Adresati zahtjeva koji su valjano obaviješteni o postupku i ne poduzmu nikakvu radnju upisuju se na javni popis

dužnika, pa se u pravne i porezne svrhe može izdati prethodno navedena potvrda o nenaplativosti. Nakon plaćanja cjelokupne tražbine dolazi do obrnute situacije, odnosno ime dužnika uklanja se s popisa uz obavijest poreznoj upravi.

U postupku PEPEX stranke mogu zatražiti intervenciju suca na sljedeći način: podnositelj zahtjeva može pretvoriti postupak PEPEX u postupak izvršenja ako nije postignuto dobrovoljno plaćanje; primatelj zahtjeva može to učiniti podnošenjem prigovora na postupak PEPEX.

U pogledu troškova postupak PEPEX jeftiniji je od sudskog postupka. Uz trošak od samo 51,00 EUR uvećano za PDV, vjerovnici mogu saznati je li naplata tražbine izvediva ili nije, bez obzira na vrijednost tražbine. Ako se naplata provede, troškovi mogu biti veći od 51,00 EUR, ovisno o slučaju.

Treba napomenuti i da su vjerovnici oslobođeni plaćanja početne sudske pristojbe ako se postupak PEPEX pretvori u postupak izvršenja.

Postupak PEPEX propisan je Zakonom br. 32/2014 od 30. svibnja 2014., koji je dostupan na ovoj [poveznici](#) i uređen Uredbom Vlade br. 233/2014 od 14. studenoga 2014., dostupnom na poveznici [PEPEX Order](#).

3 Kada se može izdati ovršna isprava ili odluka?

3.1 Postupak

Cijeli se postupak izvršenja temelji na nalogu kojim se utvrđuju svrha i ograničenja mjere izvršenja. Smatra se da nalozi za izvršenje uključuju zatezne kamate na obvezu prema zakonskoj stopi.

Presude su izvršive te se nalozi za izvršenje mogu izdati u okolnostima navedenima u nastavku.

(a) Presude protiv tuženika

- Presuda se smatra izvršnim aktom tek nakon što postane pravomoćna, osim ako žalba podnesena protiv nje ima odgovorni učinak.
- S gledišta izvršivosti, nalozi i ostale odluke ili akti pravosudnih tijela kojima se zahtijeva ispunjenje obveze istovjetni su presudama. Odluke arbitražnog suda (*Tribunal Arbitral*) izvršive su pod istim uvjetima kao i odluke redovnih sudova.
- Ne dovodeći u pitanje odredbe ugovora, konvencija, propisa EU-a i posebnih zakona, presude koje donose sudovi ili arbitri u stranoj državi mogu služiti kao osnova za izvršenje tek nakon što ih preispita i potvrdi nadležni portugalski sud.
- Naloge izdane u stranim zemljama nije potrebno preispitivati da bi bili izvršni.

(b) Dokumenti koje su sastavili ili ovjerali javni bilježnik, druga tijela ili stručnjaci nadležni u tu svrhu, a kojima se zahtijeva uspostavljanje ili priznavanje bilo koje obveze

- Dokumenti koje su sastavili ili ovjerali javni bilježnik, druga tijela ili stručnjaci nadležni u tu svrhu te kojima se dogovaraju buduća plaćanja ili utvrđuju buduće obveze mogu služiti kao osnova za izvršenje uz uvjet da je u dokumentu koji je sastavljen u skladu s odredbama utvrđenima u takvim dokumentima ili, ako nema takvih odredbi, putem vlastite izvršivosti dokazano da je plaćanje izvršeno u svrhu sklapanja posla ili da je obveza utvrđena kao posljedica dogovora između stranaka.
- Svaki dokument potpisan u tuđe ime izvršiv je samo ako su potpis ovjerali javni bilježnik, druga tijela ili stručnjaci nadležni u tu svrhu.

(c) Dužnički instrument, čak i ako je pisan rukom, uz uvjet da su, u ovom slučaju, činjenice koje sačinjavaju temeljni odnos navedene u tom dokumentu ili u zahtjevu za izvršenje

- Dužnički instrumenti uključuju čekove, mjenice i zadužnice.

(d) Dokumenti kojima je izvršivost dodijeljena posebnom odredbom

- Na primjer, zahtjevi za izdavanje naloga kojima je priložen nalog za izvršenje i zapisnici sa sastanaka suvlasnika.

3.2 Glavni uvjeti

U pogledu tražbine

Tražbina koju treba izvršiti mora biti izvjesna, dospjela i fiksnog iznosa. Ako to nije slučaj, izvršenje počinje mjerama da obveza postane izvjesna, dospjela i fiksnog iznosa.

U pogledu vjerovnika

Tražbinu koju treba izvršiti mora prijaviti osoba koja je u izvršnom instrumentu navedena kao vjerovnik. Ako je instrument na nositeljevo ime, izvršenje pokreće nositelj instrumenta.

Ako su prava ili obveze naslijeđeni, izvršenje se pokreće u odnosu na nasljednike osoba koje su u instrumentu navedene kao vjerovnik ili dužnik obveze koju treba izvršiti. U zahtjevu za izvršenje stranka koja traži izvršenje mora navesti činjenice na kojima se temelji nasljeđivanje.

U pogledu dužnika

Izvršenje se mora pokrenuti protiv osobe koja je u izvršnom instrumentu navedena kao dužnik.

Imovina osobe protiv koje se traži izvršenje oduzima čak i ako je zbog bilo kojeg razloga u posjedu treće strane, no ne dovodeći u pitanje prava koja ta treća strana može ostvariti u odnosu na stranku koja traži izvršenje.

Izvršenje duga za koji postoji stvarnopravno sredstvo osiguranja na imovini treće strane mora se pokrenuti izravno protiv te treće strane ako stranka koja traži izvršenje želi izvršiti sredstvo osiguranja, bez obzira na činjenicu da se i protiv dužnika može odmah podnijeti tužba.

Ako je postupak izvršenja pokrenut samo protiv treće strane i zna se da imovina opterećena stvarnopravnim sredstvom osiguranja nije dostatna, stranka koja traži izvršenje može u istom postupku zatražiti nastavak postupka izvršenja protiv dužnika te se protiv njega pokreće tužba za namirenje cijelog iznosa tražbine. Ako opterećena imovina pripada dužniku, ali je u posjedu treće strane, protiv treće strane i protiv dužnika može se podnijeti zajednička tužba.

U postupku izvršenja koji je pokrenut protiv jamca, njegova imovina ne može se oduzeti dok se ne oduzme sva imovina glavnog dužnika, pod uvjetom da se jamac u roku za prigovor na izvršenje pozove na osnovanu povlasticu prethodne rasprave.

Ako je u postupku izvršenja koji je pokrenut protiv samo jednoga bračnog druga oduzeta zajednička imovina bračnih drugova jer se smatra da imovina stranke protiv koje se traži izvršenje nije dostatna, bračnom drugu stranke protiv koje se traži izvršenje dostavlja se obavijest da podnese zahtjev za odvajanje imovine ili da priloži potvrdu kojom se dokazuje da je u tijeku podnošenje zahtjeva kojim je odvajanje već zatraženo. U protivnom se postupak izvršenja protiv zajedničke imovine nastavlja.

Ako je postupak izvršenja pokrenut protiv jednoga bračnog druga, stranka koja traži izvršenje može navesti, uz iznošenje razloga, da je dug koji je evidentiran u instrumentu koji nije presuda zajednički. U tim slučajevima bračni drug stranke protiv koje se traži izvršenje dobiva obavijest da se izjasni prihvaća li tvrdnju da je dug zajednički na temelju navedenih razloga. Ako se bračni drug ne izjasni, dug se smatra zajedničkim, ne dovodeći u pitanje prigovore koje taj bračni drug može podnijeti.

Ako se pokrene postupak izvršenja protiv jednog ili više zajedničkih vlasnika neovisne ili zajedničke ostavine, imovina koja je sadržana u neovisnoj ostavini ili njezinu dijelu ili određeni dio zajedničke ostavine ne mogu se oduzeti.

Ako se pokrene postupak izvršenja protiv nasljednika, može se oduzeti samo imovina dobivena od ostavitelja. Ako oduzimanje obuhvaća ostalu imovinu, stranka protiv koje se traži izvršenje može od izvršitelja zatražiti da oslobodi imovinu, uz navođenje naslijeđene imovine u njezinu posjedu. Zahtjev se odobrava ako stranka koja traži izvršenje nakon saslušanja ne podnese prigovor. Ako stranka koja traži izvršenje podnese prigovor na oslobađanje nekretnine, stranka protiv koje se traži izvršenje može ishoditi oslobađanje samo ako je nasljedstvo bezuvjetno prihvaćeno (bez pokretanja postupka popisivanja imovine) te pod uvjetom da pred sudom izjavi i dokaže sljedeće:

(a) da oduzeta imovina nije dio ostavine

(b) da iz ostavine nije naslijedila više imovine nego što je navedeno ili, ako jest, da je sva ta druga imovina upotrijebljena za namirivanje obveza iz ostavine.

Pravne odredbe na kojima se temelji ovaj sustav navedene su u odgovoru na 1. pitanje.

4 Predmet i priroda mjera ovrhe

Glavne su mjere izvršenja sljedeće:

- zapljena
- prodaja
- plaćanje
- predaja predmeta
- angažiranje druge osobe za obavljanje radnje na trošak stranke protiv koje se traži izvršenje.

Tim glavnim mjerama izvršenja mogu prethoditi ili ih mogu pratiti druge mjere potrebne za njihovu provedbu (npr. odabir načina ispunjenja ako je obveza izborna, dokaz o ispunjenju zahtjeva ili pružanju usluge o kojoj ovisi obveza koju treba izvršiti, likvidacija obveze koju treba izvršiti ako je ona nelikvidna, procjena troškova zamjenjivog ispunjenja koju provodi treća strana, prethodno savjetovanje radi lociranja i utvrđivanja imovine koja se može oduzeti, upis oduzimanja imovine, uspostava depozitorija oduzete imovine, objava prodaje oduzete imovine, slanje obavijesti o prodaji uredu za upis).

Odabir mjera izvršenja ovisi o svrsi izvršenja koja može biti sljedeća: plaćanje novčanog iznosa, predaja određenog predmeta ili obavljanje radnje.

U postupku izvršenja za plaćanje novčanog iznosa najprikladnije su mjere izvršenja za tu svrhu oduzimanje, prodaja i plaćanje.

U postupku izvršenja za predaju određenog predmeta najprikladnija je mjera izvršenja za tu svrhu predaja navedenog predmeta koju obavlja izvršitelj. Ako se ne može pronaći predmet koji bi stranka koja traži izvršenje trebala dobiti, ona zahtjev može pretvoriti u postupak izvršenja za plaćanje novčanog iznosa u vrijednosti predmeta uvećanog za naknadu štete koja proizlazi iz neisporuke.

U postupku izvršenja za obavljanje radnje postoje dvije alternativne odgovarajuće mjere izvršenja: angažiranje druge osobe za obavljanje radnje na trošak stranke protiv koje se traži izvršenje ako je radnja zamjenjiva, uvećano za naknadu štete zbog kašnjenja, ili plaćanje naknade za pretrpljenu štetu ako radnja nije zamjenjiva, kojoj se može dodati i novčana kazna. Ako stranka koja traži izvršenje zahtijeva naknadu za pretrpljenu štetu, zahtjev se pretvara u postupak izvršenja za plaćanje novčanog iznosa.

4.1 Koje vrste imovine mogu biti predmet ovrhe?

Sva dužnikova imovina koja se može oduzeti može podlijevati izvršenju.

Izvršenjem se može obuhvatiti imovina treće strane ako je vezana uz kreditno jamstvo ili ako je predmet radnje štetne za vjerovnika koju je vjerovnik uspješno osporio.

Mogu se oduzeti samo predmeti i prava kojima se može odrediti novčana vrijednost. Imovina koja ne ulazi u područje zakonite trgovine ne smije se zaplijeniti.

S obzirom na prethodno navedena pravila, sljedeća imovina može podlijevati izvršenju:

- nepokretna imovina
- pokretna imovina
- krediti
- vrijednosni papiri
- prava
- buduća prava
- bankovni depoziti

- naknade ili plaće
- nedjeljiva imovina
- udjeli u društvima
- poslovni prostori.

4.2 Koje su posljedice mjera ovrhe?

Učinci oduzimanja imovine

- Osim slučajeva koji su posebno utvrđeni zakonom, stranka koja traži izvršenje oduzimanjem imovine ostvaruje pravo prioritarnog plaćanja u odnosu na sve druge vjerovnike bez prethodnog stvarnopravnog sredstva osiguranja.
- Ako je imovina stranke protiv koje se traži izvršenje već zaplijenjena, prvenstvo oduzimanja odnosi se na datum na koji je imovina zaplijenjena.
- Ne dovodeći u pitanje pravila kojima se uređuje upis, protiv izvršenja ne može se pozvati ni na kakva djela raspolaganja, opterećenja ili iznajmljivanja oduzete imovine.
- Ako se zaplijeni bilo koja tražbina dužnika, protiv izvršenja ne može se pozvati ni na prestanak tražbine zbog razloga koji ovise o volji stranke protiv koje se traži izvršenje ili njezina dužnika, a do kojih je došlo nakon zapljene.
- Protiv stranke koja traži izvršenje ne može se pozvati na plaćanje u cijelosti ili prijenos troškova najma i zakupa prije zapljene koji nisu dospjeli jer se takvi troškovi odnose na razdoblje koje još nije isteklo na dan zapljene.
- Ako je zaplijenjeni predmet izgubljen, izvlašten ili mu je pala vrijednost, i u svakom slučaju postoji mogućnost naknade štete treće strane, stranka koja traži izvršenje zadržava u predmetnim tražbinama ili u novčanom iznosu isplaćenom za naknadu štete pravo koje je imala u odnosu na predmet.

Učinci prodaje

- Prisilnom se prodajom na kupca prenose prava stranke protiv koje se traži izvršenje u odnosu na prodani predmet.
- Imovina se prenosi bez založnih prava koja je opterećuju i bez bilo kojih drugih stvarnih prava koja nisu bila upisana prije zapljene, oduzimanja ili jamstva, uz izuzetak onih koja su ustanovljena ranijeg datuma i imaju učinke u odnosu na treće strane bez obzira na upis.
- Prethodno navedena prava treće strane koja prestanu prenose se na prihod od prodaje predmetne imovine.

Učinci plaćanja

- Plaćanjem prestaje izvršenje.
- Plaćanje se može izvršiti novčanim plaćanjem, dodjelom imovine vjerovniku, dodjelom dohotka ili plaćanjem u obrocima na temelju sporazuma između stranke koja traži izvršenje i stranke protiv koje se traži izvršenje.

Učinci predaje predmeta

- Ako stranka protiv koje se traži izvršenje ne preda predmet dobrovoljno, kao alternativa primjenjuju se odredbe o oduzimanju *mutatis mutandis* na izvršenje predaje uz provedbu pretraživanja i drugih potrebnih mjera.
- Predaja može uključivati imovinu koja pripada državi, ostalim javnim pravnim osobama, koncesionarima javnih radova ili usluga ili dobrotvornim organizacijama.
- Kad je riječ o pokretninama koje se utvrđuju brojanjem, vaganjem ili mjerenjem, bitne radnje odvijaju se u nazočnosti izvršitelja te on stranci koja traži izvršenje dostavlja potrebnu količinu.
- Kad je riječ o nekretninama, izvršitelj dodjeljuje vlasništvo stranci koja traži izvršenje tako što joj predaje dokumente i ključeve, ako postoje, te obavješćuje stranku protiv koje se traži izvršenje, stanare i druge strane u posjedu da moraju poštovati i priznati prava stranke koja traži izvršenje.
- Kad je predmet u zajedničkom vlasništvu s drugim zainteresiranim stranama, stranci koja traži izvršenje dodjeljuje se vlasništvo nad njezinim udjelom.
- Ako je nekretnina glavno mjesto stanovanja stranke protiv koje se traži izvršenje i ako postoje ozbiljne poteškoće u vezi s njezinim preseljenjem, izvršitelj će o tome unaprijed obavijestiti općinsko vijeće i nadležna tijela socijalne sigurnosti.

- Ako je nekretnina glavno mjesto stanovanja stranke protiv koje se traži izvršenje te je ona unajmljuje, izvršitelj obustavlja predaju ako je liječničkom potvrdom, u kojoj je navedeno potrebno razdoblje obustave izvršenja, dokazano da ta mjera ugrožava život osobe u tom prostoru zbog akutne bolesti.

Učinci obavljanja radnje

- Ako stranka koja traži izvršenje odluči da se za obavljanje radnje angažira druga osoba, tražit će imenovanje stručnjaka za procjenu troškova.
- Nakon provedene procjene oduzima se imovina potrebna za plaćanje utvrđenog iznosa u skladu s ostalim uvjetima postupka izvršenja za plaćanje novčanog iznosa.
- Ako se od dužnika zahtijeva da se suzdrži od obavljanja određene radnje, a on je ipak obavi, vjerovnik ima pravo zatražiti da se radovi, ako je bilo izvedenih radova, uklone na trošak osobe od koje se zahtijevalo suzdržavanje od izvođenja tih radova.
- To pravo prestaje i isplaćuje se samo naknada u skladu s općim uvjetima ako je šteta koju je dužnik pretrpio zbog uklanjanja znatno veća od štete koju je pretrpio vjerovnik.

4.3 Koliko dugo vrijede takve mjere?

Prodaja, plaćanje, predaja predmeta i obavljanje radnje mjere su izvršenja koje nemaju razdoblje valjanosti nakon što se provedu. Isto se primjenjuje i na oduzimanje, no uz posebnost navedenu u nastavku, koja se odnosi na oduzimanje imovine koja podliježe upisu.

Kod oduzimanja nepokretne imovine koja podliježe upisu, upis oduzimanja obvezatan je i provodi ga izvršitelj. U određenim slučajevima koji su izričito utvrđeni zakonom, oduzimanje se mora upisati u privremenom obliku. U tom slučaju privremeni upis istječe ako nije pretvoren u trajni upis ili obnovljen u primjenjivom roku. Prema tome, u slučaju oduzimanja imovine koja podliježe upisu i čiji je upis privremen, izvršitelj je dužan osigurati da se privremeni upis pretvori u trajni upis, ako to u međuvremenu postane moguće, ili da se obnovi na potrebno razdoblje.

Konačno, pokrenuti postupak izvršenja može se okončati bez postignutog plaćanja u fazi dubinske analize radi lociranja imovine dužnika ako se dubinskom analizom pokazalo da ispunjenje izostaje nakon isteka rokova utvrđenih zakonom o građanskom postupku, ovisno o predmetima i primjenjivom obliku postupka.

Pravne odredbe na kojima se temelji ovaj sustav navedene su u odgovoru na 1. pitanje.

5 Postoji li mogućnost žalbe protiv odluke o odobrenju takve mjere?

U širem smislu riječ „žalba“ (*recurso*) obuhvaća prigovor na izvršenje, prigovor na oduzimanje imovine i žalbu u strogom smislu.

Prigovor na izvršenje

Osoba protiv koje se traži izvršenje može ga osporiti podnošenjem prigovora na izvršenje u roku od 20 dana od datuma sudskog poziva.

Ne dovodeći u pitanje odredbe međunarodnog prava i prava EU-a koje su obvezujuće za Portugal i imaju prednost, u nacionalnom zakonodavstvu osnova za prigovor na izvršenje razlikuje se ovisno o tome je li izvršenje utemeljeno na presudi (restriktivna primjena), na arbitražnoj odluci (malo šira primjena) ili na drugom izvršnom instrumentu (još šira primjena).

Ako se izvršenje temelji na presudi, prigovori se mogu temeljiti samo na sljedećim osnovama:

- instrument ne postoji ili nije izvršan
- spis ili ovjerena preslika krivotvoreni su ili netočni i to utječe na uvjete izvršenja
- nepostojanje postupovnog uvjeta o kojem ovisi pravilnost postupka izvršenja, ne dovodeći u pitanje njegovo poštovanje
- tuženikovu nesudjelovanju u postupku davanja izjave, ako se otkrije bilo koja od situacija iz članka 696. točke (e) Građanskog zakonika (nedostavljeni ili ništavan poziv; tuženik ne zna da postoji poziv iz razloga koji mu se ne mogu pripisati; izostanak prigovora zbog više sile)
- neizvjesnost, nemogućnost izvršenja ili nelikvidnost obveze koju treba izvršiti i koje nisu uklonjene u

početnoj fazi postupka izvršenja

- o predmetu je odlučeno prije izvršenja presude
- bilo koji čimbenik kojim se ukida ili mijenja obveza, pod uvjetom da je do njega došlo nakon okončanja rasprave u postupku utvrđenja i da se može dostaviti dokazna dokumentacija može se dokazati zastara prava ili obveze
- protutražbina protiv osobe koja traži izvršenje radi ishođenja prijeboja tražbina
- ako je riječ o presudi kojom se odobrava prihvaćanje ili nagodba, svaka osnova ništetnosti ili poboynosti tih radnji.

Ako se izvršenje temelji na arbitražnoj odluci, osim prethodno navedenih razloga za prigovor na izvršenje moguće je pozvati se i na razloge na kojima se može temeljiti sudsko poništenje iste odluke, ne dovodeći u pitanje odredbe [Zakona o dobrovoljnoj arbitraži \(Lei da Arbitragem Voluntária\)](#).

Ako se izvršenje ne temelji na sudskoj odluci ili zahtjevu za izdavanje naloga kojem je pripojen nalog za izvršenje, osim razloga za prigovor na izvršenje koji se temelji na već navedenoj sudskoj odluci, bilo koji drugi razlog na koji se u postupku izjave može pozvati kao na obranu.

Prigovor na oduzimanje imovine

Stranka protiv koje se traži izvršenje, njezin bračni drug i treće strane mogu podnijeti prigovor na oduzimanje određene imovine u slučajevima koji su navedeni u nastavku.

Ako se oduzme imovina koja pripada stranci protiv koje se traži izvršenje, ona može podnijeti prigovor na oduzimanje na temelju bilo koje od sljedećih osnova:

- nedopuštenost oduzimanja stvarno oduzete imovine ili opsega u kojem je oduzimanje provedeno
- žurno oduzimanje imovine kojom se samo podredno namiruje dug koji je predmet izvršenja
- mjera ne bi trebala utjecati na oduzimanje imovine koja prema odredbama materijalnog prava ne namiruje dug koji je predmet izvršenja.

Ako oduzimanje ili druga, sudski naložena zapljena ili predaja imovine čini povredu prava vlasništva ili bilo kojeg drugog prava koje nije u skladu s provedbom ili opsegom mjere, a dodijeljeno je osobi koja nije stranka u predmetu, oštećena strana može se na to pozvati podnošenjem tužbe protiv treće strane za vraćanje zaplijenjene imovine.

Bračni drug koji je u položaju treće osobe može, bez odobrenja drugog bračnog druga, braniti svoja prava u pogledu vlastite imovine ili zajedničke imovine koja je neopravdano obuhvaćena zapljenom.

Pravne odredbe na kojima se temelji ovaj sustav navedene su u odgovoru na 1. pitanje.

Žalbe

Redovni žalbeni postupak pokreće se na žalbenom sudu (*de apelação*) (žalba se podnosi protiv presuda koje je donio prvostupanjski sud) ili u kasacijskom postupku (*de revista*) (žalba se podnosi Vrhovnom sudu). Redovne žalbe protiv presuda donesenih u postupku izvršenja reguliraju se odredbama koje se primjenjuju na postupak utvrđenja.

U pravilu je redovna žalba dopuštena samo ako predmet ima vrijednost veću od iznosa za koji je nadležan sud protiv čije se presude podnosi žalba, a osporene presude nepovoljne su za podnositelja žalbe u iznosu koji premašuje polovinu iznosa za koji je nadležan taj sud. Žalbeni sud u Portugalu nadležan je za iznos od 30 000 EUR, a prvostupanjski sud za iznos od 5000 EUR.

Postupkom izvršenja predviđena su određena privremena utvrđenja do kojih ovisno o slučaju može, ali i ne mora doći, npr. osporavanje izvršenja tužbom za vraćanje zaplijenjene imovine koju pokreće stranka protiv koje se traži izvršenje, prigovor na oduzimanje koji podnosi stranka protiv koje se traži izvršenje ili treća strana te provjera i utvrđivanje isplasnog reda tražbina ako postoje vjerovnici sa stvarnopravnim sredstvom osiguranja na oduzetoj imovini koji zahtijevaju plaćanje svojih tražbina iz prihoda od oduzete imovine. Žalba se pod prethodno navedenim uvjetima može podnijeti i na odluke donesene na temelju tih privremenih utvrđenja.

Konkretno, u postupku izvršenja žalba se može podnijeti na temelju sljedećeg:

- odluke kojom se ocjenjuje izuzeće suca
- odluke kojom se ocjenjuje isključiva nadležnost suda
- odluke kojom se nalaže prekid postupka
- naloga kojim se prihvaća ili odbija bilo koji podnesak (*articulado*) ili dokaz
- odluke o izricanju novčane kazne ili druge postupovne kazne
- odluke kojom se nalaže poništavanje upisa
- odluke donesene nakon pravomoćne presude
- odluka koje bi bilo potpuno besmisleno osporavati žalbom protiv pravomoćne presude
- odluke o obustavi, prekidu ili poništenju izvršenja
- odluke o poništenju prodaje
- odluke o ostvarivanju prava prednosti ili povrata
- odbijanja, čak i djelomičnog, da se razmotri zahtjev za izvršenje
- naloga o odbacivanju zahtjeva za izvršenje.

Žalba u kasacijskom postupku može se podnijeti na temelju sljedećeg:

- odluka žalbenog suda donesenih na temelju žalbe u postupku nagodbe koje ne ovise o jednostavnome matematičkom izračunu, provjeri ni utvrđivanju isplalnog reda tražbina niti osporavanju koje je pokrenuto protiv izvršenja.
- Time se ne dovode u pitanje slučajevi u kojima je žalba Vrhovnom sudu uvijek dopuštena.

Pravila kojima se uređuju žalbe u predmetima izvršenja utvrđena su u člancima od 852. do 854. [Zakona o parničnom postupku](#).

6 Postoje li ograničenja ovrhe, posebno povezana sa zaštitom ovršenika ili rokovima?

Da, postoje ograničenja koja se odnose na zaštitu dužnika. Neka se odnose na zapljenu, a druga na provedbu, a proizlaze iz vremenskih ograničenja.

Ograničenja oduzimanja povezana sa zaštitom dužnika uključuju apsolutno ili ukupno izuzeće od oduzimanja, relativno izuzeće od oduzimanja i djelomično izuzeće od oduzimanja određene imovine dužnika. Postoje još dva ograničenja, a to su: ograničenje povezano sa zaštitom zajedničke imovine bračnih drugova kad se postupak izvršenja vodi protiv samo jednog bračnog druga i ograničenje koje proizlazi iz načela proporcionalnosti, u skladu s kojim treba zaplijeniti samo imovinu koja je potrebna za namirivanje duga i troškova nastalih izvršenjem.

Protok vremena može ograničiti izvršenje u slučaju preskripcije ili zastare. Nakon isteka predmetnih rokova prestaje pravo čije se izvršenje traži.

U nastavku je objašnjeno kako funkcioniraju navedena ograničenja povezana sa zaštitom dužnika i s rokovima.

Imovina koja je apsolutno ili ukupno izuzeta od oduzimanja

Osim robe koja je izuzeta od oduzimanja u skladu s posebnom odredbom, od oduzimanja apsolutno je izuzeto i sljedeće:

- neotuđivi predmeti ili prava
- imovina u vlasništvu države ili ostalih javnih pravnih osoba
- predmeti čije bi oduzimanje bilo nemoralno ili financijski neopravdano jer je njihova tržišna vrijednost beznačajna
- posebni vjerski predmeti
- grobnice
- instrumenti i predmeti koji su nužni osobama s invaliditetom te namijenjeni liječenju bolesnih osoba.

Imovina koja je relativno izuzeta od oduzimanja

- Imovina države i ostalih javnih pravnih osoba, koncesionara javnih radova ili usluga i dobrotvornih organizacija koja je posebno dodijeljena u svrhe javnog interesa izuzeta je od oduzimanja, osim ako je riječ o izvršenju za plaćanje duga sa stvarnopravnim sredstvom osiguranja.

- Alati za rad stranke protiv koje se traži izvršenje i predmeti koji su važni za obavljanje njezine profesije ili za strukovnu izobrazbu isto su tako izuzeti od oduzimanja, osim ako predmetna stranka navede da se mogu oduzeti; ili ako je svrha izvršenja plaćanje njihove kupovne cijene ili troškova njihova popravka; ili ako su oduzeti kao materijalna imovina poslovnih prostora.
- Od oduzimanja izuzeta je i imovina koja je osnovni dio kućanstva stranke protiv koje se traži izvršenje, osim ako se izvršenje provodi radi plaćanja samih predmeta ili troškova njihova popravka.

Imovina koja se djelomično može oduzeti

- Od oduzimanja su izuzete dvije trećine neto plaće, nadnice, povremenih naknada koje se primaju kao mirovina ili bilo koje druge socijalne naknade, osiguranja, odštete za nesreću, doživotne rente ili bilo kojih drugih sličnih plaćanja kojima dužnik podmiruje troškove života.
- Za potrebe izračuna neto dijela navedenih plaćanja uzimaju se u obzir samo doprinosi koji su propisani zakonom.
- Na to izuzeće od oduzimanja primjenjuje se gornja granica koja odgovara iznosu triju minimalnih nacionalnih plaća u trenutku svakog oduzimanja te donja granica koja odgovara iznosu jedne minimalne nacionalne plaće ako dužnik nema drugih prihoda.
- Navedene se granice ne primjenjuju ako se tražbina koja se izvršava odnosi na uzdržavanje te se u tom slučaju od oduzimanja izuzima iznos pune nedoprinosne mirovine.
- Pri oduzimanju novca ili sredstava na bankovnom računu od oduzimanja se izuzima iznos nacionalne minimalne plaće ili, u slučaju obveze uzdržavanja, iznos pune nedoprinosne mirovine. (To izuzeće od oduzimanja i prethodno navedeno djelomično izuzeće od oduzimanja nisu kumulativni.)
- Nakon usporedbe iznosa i prirode tražbine koja se izvršava te potreba stranke protiv koje se traži izvršenje i njezine obitelji sud može, iznimno i na zahtjev stranke protiv koje se traži izvršenje, umanjiti dio njezina dohotka koji se može oduzeti na razdoblje koje smatra razumnim ili ga čak potpuno izuzeti na razdoblje ne dulje od godine dana.

Izuzeće od oduzimanja novčanih iznosa ili bankovnih depozita

Od oduzimanja su izuzeti novčani iznosi ili bankovni depoziti dobiveni od namirenja tražbine koja je izuzeta od oduzimanja, pod istim uvjetima kao izvorna tražbina.

Ograničenja oduzimanja zajedničke imovine u postupku izvršenja koji se vodi protiv jednog bračnog druga

- Ako je u postupku izvršenja koji je pokrenut protiv samo jednoga bračnog druga oduzeta zajednička imovina bračnih drugova jer se smatra da imovina stranke protiv koje se traži izvršenje nije dostatna, bračnom drugu dužnika dostavlja se obavijest da u roku od 20 dana podnese zahtjev za odvajanje imovine ili da priloži potvrdu kojom se dokazuje da je u tijeku podnošenje zahtjeva kojim je odvajanje već zatraženo. U protivnom se postupak izvršenja protiv zajedničke imovine nastavlja.
- Nakon što se priloži zahtjev za odvajanje ili potvrda, izvršenje se obustavlja do provedbe odvajanja. Ako kao posljedica odvajanja oduzeta imovina ne pripadne stranci protiv koje se traži izvršenje, može se oduzeti druga imovina koja joj je pripala te prethodno oduzimanje ostaje na snazi dok se ne provede novo oduzimanje.

Opća pravila o imovini koja se može oduzeti i ograničenjima u pogledu oduzimanja utvrđena su u člancima od 735. do 747. [Zakona o parničnom postupku](#).

Ograničenja oduzimanja zbog proporcionalnosti

Oduzimanje je ograničeno na imovinu koja je nužna za plaćanje duga koji je predmet izvršenja i predvidljivih troškova izvršenja za koje se smatra da, za potrebe provedbe oduzimanja i ne dovodeći u pitanje naknadnu nagodbu, iznose 20 %, 10 % i 5 % vrijednosti izvršenja, ovisno o tome je li ta vrijednost unutar vrijednosti za koju je nadležan okružni sud, premašuje li tu vrijednost, ali nije četiri puta viša od vrijednosti za koju je nadležan žalbeni sud, ili je viša od te posljednje navedene vrijednosti. Okružni sud nadležan je za vrijednost do 5000,00 EUR, a žalbeni sud za vrijednost do 30 000,00 EUR (2021., u vrijeme revizije ovog informativnog članka). Te su dvije vrijednosti utvrđene u članku 44. Zakona br. 62/2013 od 26. kolovoza 2013., koji je dostupan na ovoj [poveznici](#).

Ograničenja izvršenja koja proizlaze iz roka zastare

U pravilu, sudska zaštita (čije postojanje ili uspostava ovisi o volji stranaka) podliježe zastari ako se ne ostvari u razdoblju koje je utvrđeno zakonom.

Sud po službenoj dužnosti ne može navesti zastaru. Da bi zastara imala učinka, na nju se sudskim ili izvansudskim putem mora pozvati osoba kojoj to koristi, njezin zastupnik ili javni tužitelj ako je riječ o osobi koja nema pravnu sposobnost.

Nakon isteka roka zastare korisnik (dužnik) može odbiti izvršenje plaćanja ili na bilo koji način osporiti ostvarivanje zastarjelog prava. Ako je protiv dotične osobe pokrenut postupak izvršenja, dužnik protiv kojeg se zahtijeva izvršenje može prigovoriti izvršenju podnošenjem tužbe za vraćanje zaplijenjene imovine u kojoj se poziva na zastaru. Rok za podnošenje prigovora na izvršenje jest 20 dana od poziva.

Međutim, dužnik ne može tražiti povrat plaćanja obroka koji je dobrovoljno izvršio radi ispunjavanja zastarjele obveze, čak i ako je izvršena ne znajući za zastaru. Ovo se pravilo primjenjuje na sve oblike namirenja zastarjelog prava i na njegovo priznavanje ili davanje jamstava.

Dužnikovi vjerovnici i treće osobe s legitimnim interesom za proglašenje mogu se pozvati na zastaru protiv stranke koja traži izvršenje, čak i ako se dužnik odrekao tog prava. Međutim, ako se dužnik odrekao prava na zastaru, dužnikovi vjerovnici mogu se pozvati na zastaru samo ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni građanskim pravom za tužbu radi pobijanja dužnikovih radnji (*impugnação pauliana*).

Ako se dužnik protiv kojeg se vodi tužba ne pozove na zastaru i izgubi spor, pravomoćna presuda ne utječe na pravo priznato njegovim vjerovnicima.

Uobičajeni rok zastare iznosi 20 godina, ali postoje i kraći rokovi.

Na sljedeće se primjenjuje rok zastare od pet godina:

- doživotne i zemljišne rente
- troškove najma i zakupa koje plaća stanar, čak i ako se plaćaju samo jednom
- dugoročnu najamninu
- kamate utvrđene ugovorom ili zakonom, uključujući bruto kamate i dividende društva
- stope amortizacije glavnice uz plaćanje kamata
- dospjelo uzdržavanje
- sva druga periodično obnovljiva plaćanja.

Zakonom su utvrđene pretpostavljene zastare (na temelju pretpostavke usklađenosti) u slučajevima navedenima u nastavku.

- Tražbine ustanova koje pružaju smještaj, hranu ili piće u pogledu smještaja, hrane ili pića zastarijevaju nakon šest mjeseci, ne dovodeći u pitanje dvogodišnji rok zastare naveden u nastavku.
- Tražbine ustanova koje pružaju smještaj ili smještaj i hranu ili piće studentima zastarijevaju nakon dvije godine, kao i tražbine ustanova koje pružaju usluge osposobljavanja, obrazovanja, pomoći ili liječenja u pogledu pruženih usluga.
- Tražbine trgovaca u pogledu predmeta prodanih osobi koja nije trgovac ili predmeta koji nisu namijenjeni njegovu poslovanju zastarijevaju nakon dvije godine, kao i tražbine osoba koje se profesionalno bave industrijskom djelatnošću u pogledu isporuke robe ili proizvoda, izvođenja radova ili vođenja poslova druge strane, uključujući nastale troškove, osim ako je odgovarajuća usluga namijenjena industrijskoj djelatnosti dužnika.
- Tražbine u pogledu usluga pruženih u obavljanju slobodnih zanimanja i nadoknade odgovarajućih rashoda zastarijevaju nakon dvije godine.

Kad je riječ o roku zastare koji je u građanskom pravu utvrđen kao pretpostavljeni rok zastare, primjenjuju se sljedeća pravila:

- Pretpostavka o usklađenosti na temelju isteka roka zastare može se pobiti jedino ako izvorni dužnik ili osoba kojoj je tražbina prenesena nasljeđivanjem to potvrde.
- Izvansudsko potvrđivanje valjano je samo u pisanom obliku.
- Smatra se da je tražbina priznata ako dužnik odbije svjedočiti ili položiti prisegu pred sudom ili izvrši pravne radnje koje nisu u skladu s pretpostavkom usklađenosti.

Zastara prava priznatih sudskom odlukom ili nalogom za izvršenje nastupa kako je navedeno u nastavku.

- Ako je za određeno pravo zakonom utvrđen kraći rok zastare od uobičajenog, čak i samo pretpostavljeni, za njega vrijedi dulji rok zastare ako se donese pravomoćna presuda kojom se potvrđuju pravo ili drugi izvršni instrument.
- Međutim, ako se presuda ili neki drugi instrument odnose na obroke koji još nisu dospjeli, na njih se primjenjuje kraći rok zastare.

Građanskim zakonikom utvrđuju se pravila o početku roka zastare, njegovoj obustavi i prekidu. Rok zastare ne počinje i ne teče ako postoje osnove za obustavu (npr. maloljetnici, vojna obveza, viša sila, krivnja dužnika). Ako se rok zastare prekine, proteklo vrijeme postaje potpuno neiskorišteno i počinje teći novi rok zastare.

Vjerovnik zainteresiran za prekid roka zastare može to učiniti na sljedeće načine:

- s pomoću sudskog poziva ili sudske obavijesti o bilo kojoj radnji kojom je izravno ili neizravno izražena namjera ostvarivanja prava, bez obzira na vrstu postupka na koji se radnja odnosi, pa čak i ako sud nije nadležan.

Ako se sudski poziv ili obavijest ne dostave u roku od pet dana nakon zahtjeva zbog razloga koji se ne može pripisati podnositelju zahtjeva, rok zastare prekida se nakon što prođe pet dana.

Poništavanje sudskog poziva ili obavijesti ne sprječava prekid utvrđen u prethodnim staccima.

Za potrebe ovog članka, sva druga sudska sredstva kojima se osobi protiv koje se pravo može ostvarivati daje znanje o djelu smatraju se jednakovrijednima pozivu ili obavijesti:

- arbitražni sporazum kojim se prekida rok zastare u odnosu na pravo koje se traži
- na način da osoba protiv koje pravo može biti ostvareno prizna pravo pred predmetnim nositeljem prava
- prešutno priznavanje bit će relevantno samo ako proizlazi iz događaja koji nedvosmisleno izražavaju takvo priznavanje.

Prekid roka zastare ima sljedeće učinke (osim ako je zakonom izričito utvrđeno drukčije):

- cjelokupno prethodno proteklo vrijeme ne uzima se u obzir
- nakon prekida počinje teći novi rok zastare
- novi rok zastare podliježe izvornom roku zastare.

Ograničenja izvršenja koja proizlaze iz datuma isteka

Kad zakonom ili voljom stranaka treba ostvariti pravo u određenom roku, primjenjuju se pravila o isteku, osim ako se u zakonodavstvu izričito upućuje na zastaru.

Istek roka može se zaustaviti samo poduzimanjem, u roku utvrđenom zakonom ili ugovorom, radnje kojoj zakon ili ugovor daje preventivni učinak. Samo podnošenje zahtjeva za utvrđenje ili izvršenje sprječava istek, osim ako je dužniku potrebno dostaviti sudski poziv. Kada se radi o utvrđenom roku zbog ugovora ili pravne odredbe koja se odnosi na sudsku zaštitu, istek roka sprječava i priznavanje takve zaštite od strane osobe protiv koje se pravo mora ostvariti.

Razdoblje isteka može se obustaviti ili prekinuti samo u slučajevima kad je to predviđeno zakonom i, ako se zakonom ne odredi neki drugi određeni datum, razdoblje isteka počinje u trenutku kad se prava mogu zakonito ostvariti.

Sud procjenjuje istek po službenoj dužnosti i na njega se može pozivati u svim fazama postupka kad je riječ o neotuđivim pravima. Ako se odnosi na sudsku zaštitu na temelju koje se pokreće postupak izvršenja, na istek se mora pozvati osoba kojoj to koristi (u načelu dužnik/stranka protiv koje se traži izvršenje).

Definicija i učinci roka zastare i datuma isteka propisani su u člancima od 309. do 340. Građanskog zakonika, koji je dostupan na ovoj [poveznici](#).

Upozorenje:

informacije iz ovog informativnog članka nisu obvezujuće za kontaktnu točku Europske pravosudne mreže u građanskim stvarima, sudove te druge subjekte ni tijela. Potrebno je pročitati i važeće pravne tekstove. Oni se redovito ažuriraju i na njih utječe razvojno tumačenje sudske prakse.

Ova je internetska stranica dio portala [Vaša Europa](#).

Važno nam je vaše [mišljenje](#) o korisnosti pruženih informacija.

■ Posljednji put ažurirano: 20/12/2024

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJM-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.